

6. Лист Торгово-промисловою палатою України від 28 лютого 2022 р. №2024/02.0-7.1 URL: <https://ucci.org.ua/press-center/ucci-news/protsedura-zasvidchennia-fors-mazhornikh-obstaviv-z-28-02-2022>.

7. Постанова Верховного Суду від 07.06.2023 у справі № 912/750/22 URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=111457121&red=100003d1471dfce8c582d901e68bef0d14f4a1&d=5>.

Полянський Микола Миколайович

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 201 н.г. «Правоохоронна діяльність» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Бортун Каріна Олександрівна,
доцент кафедри ділової української та іноземних мов ННПП НАВС,
кандидат філологічних наук, доцент

РИТОРИКА В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: РОЛЬ «ПОЛІЦІЇ ДІАЛОГУ»

У контексті демократизації українського суспільства та реформування сектору безпеки риторика набуває практичного значення як ключовий інструмент правозастосовної діяльності, зокрема в роботі поліції. Зростання протестної активності, військові виклики, поляризація суспільства потребують не лише юридичної підготовки, а й комунікативної грамотності, мовленнєвої майстерності, риторичної обізнаності правоохоронців.

Особливе місце у цій трансформації посідає підрозділ поліції діалогу – структура, створена у відповідь на суспільний запит на деескалацію, а не силовий тиск. Її діяльність ґрунтується на принципах риторичного впливу, діалогу, партнерства. Саме слово, а не кийок, стає головною зброєю. Мовлення – це не лише засіб передачі інформації, а й інструмент впливу, навчання, переконання. Його ефективність залежить від таких чинників [1, 2, 6] (унаочнено подаємо в Табл. 1).

Таблиця 1. Чинники, що формують ефективність мовлення

Правильна побудова мовлення, відповідність ситуації, емоційна гнучкість – це складові мовленнєвої майстерності, що стає незамінною у професійній діяльності юриста чи поліцейського. Нагадаймо, що до 2014 року українські правоохоронці зазвичай використовували підхід «силового стримування» до

масових заходів. Це призводило до численних конфліктів і посилення недовіри з боку населення, що свідчить про те, що суспільство вимагає нової поліції, яка не буде «силою режиму», а стане партнером громадянина [3].

Скандинавський досвід дав Україні взіреть: у Швеції (з 2001 р.) та Данії (ще з 1993 р.) комунікаційна поліція довела, що діалог із громадянами не лише запобігає ескалації, а й зміцнює інституційну легітимність поліції. Головні принципи цього підходу: профілактика замість репресії, етичний вплив через мовлення, а не наказ, інформування як елемент безпеки (роз'яснення намірів поліції), різноманітність мовленнєвих стратегій залежно від емоційного фону натовпу. Ця модель визнає право на протест, спрямовує діалог на конструктивний канал, а не на придушення [4].

В Україні підрозділи «поліції діалогу» фіксують свою появу завдяки тісній співпраці з Консультативною місією ЄС. Процес супроводжувався: розробкою нових стандартів підготовки, участю у навчальних програмах за участі експертів з Швеції, Данії, Німеччини, концептуальним переосмисленням ролі поліцейського: не контролер, а фасилітатор. Зокрема сама назва «поліція діалогу» стала інструментом формування нової парадигми: вона знижує рівень конфліктності ще до початку контакту. І є позитивним вектором не лише до складової риторики, але й до комунікації загалом. Замість «команди» – звучить «аргумент», замість «примусу» – «пояснення», замість «формальної відповіді» – «людяна мова з відкритою позицією» [4].

Кожен день із життя поліцейських є випробування риторичної майстерності: потрібно бути переконливим, але не агресивним, водночас рішучим, але не репресивним. Поліція діалогу розвиває репертуар мовленнєвих інструментів, орієнтованих на досягнення розуміння, зниження конфлікту та підтримку правопорядку.

Риторика як мистецтво переконливого й ефективного мовлення відіграє важливу роль у професійній комунікації працівників правоохоронної сфери. В умовах сучасних викликів, зокрема зростання соціальної напруги, протистоянь і масових заходів, зростає потреба не в силовому, а в комунікативному врегулюванні ситуацій. У цьому контексті модель «поліції діалогу» постає як інноваційний і гуманістичний підхід, що базований на риториці ненасильства, відкритості та співпраці.

Правильно вибудоване мовлення, риторична гнучкість, вміння слухати й вести переговори – усе це стає ключовими інструментами ефективного поліцейського в демократичному суспільстві. Отже, розвиток риторичних компетентностей має бути невід'ємною складовою професійної підготовки правоохоронців, а «поліція діалогу» – не лише тактикою, а частиною нової культури безпеки, що базована на довірі та партнерстві з громадськістю.

Список використаних джерел:

1. Каріна Гнатенко, Каріна Бортун Культура професійного мовлення юристів: сучасні тенденції розвитку. Збірник наукових праць студентів та магістрантів навчально-наукового інституту української філології та журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана

Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 14. С. 12–14.

2. Тилилим А., Бортун К. Вимоги до культури професійного мовлення під час захисту у суді. *Litteris et Artibus: Нові горизонти: збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф.*. Випуск IX/ за заг. ред. О.В. Тригуби. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, С. 32–37.

3. Українські правоохоронці вивчають скандинавську модель забезпечення публічної безпеки. URL: https://mvs.gov.ua/press-center/news/Ukrainski_pravoohoronci_vivchayut_skandinavsku_model_zabezpechennya_publichnoi_bezpeki_FOTO_108_26 (режим доступу 03.05.2025)

4. Юридична газета online. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/sini-zhileti-yak-i-dlya-kogo-pracyue-policiya-dialogu-v-ukrayini.html> (режим доступу 03.05.2025)

5. EUAM Ukraine. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/new-public-order-concept-citizens-should-feel-they-can-always-count-on-the-police-3/> (режим доступу 03.05.2025)

6. Bortun, K., Chekaliuk, V., Kravchenko, O., et al., 2024. Detection of Typical Aggressive Lexical Markers through Authorisation of Publicistic Texts. *Forum for Linguistic Studies*. 6(6): 172–183. DOI: <https://doi.org/10.30564/fls.v6i6.7051>

7. Myroslava Chesakova, Karina Bortun, Viktoriia Lohvynenko, Valerii Molotai and Nataliia Tymoshyk. Enhancing Social Protection Policy for Internally Displaced Persons in the Context of War. vol.21.2023. <https://refpress.org/ref-vol21-a105/>

Поспішна Анастасія Сергіївна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 307 н.г. «Право» ННПП НАВС

Науковий керівник:

Тихомиров Денис Олександрович,

професор кафедри теорії історії та філософії права, доктор юридичних наук, доцент.

ПРОБЛЕМА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ ЗА СВДЧЕННЯМИ СВДКІВ

На сучасному етапі розвитку правоохоронних органів розкриття кримінальних правопорушень часто пов'язане з проблемою ідентифікації особи яка вчинила кримінальне правопорушення. Тому, доволі важливою складовою в розслідуванні стає спілкування з свідками які могли бачити лице правопорушника або запам'ятати якісь певні його яскраво виражені ознаки (риси) зовнішності – будь-які дані про особу отриманні в цьому спілкуванні